

9. *Науково-практичний коментар Кримінально-виконавчого кодексу України / А.П. Гель, О.Г. Колб, В.О.Корчинський [та ін.]; за заг. ред. А.Х. Степанюка. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 496с.*
10. *Ной И.С. Теоретические вопросы лишения свободы. – Саратов, 1965. – 268 с.*
11. *Познышев С.В. Основы пенитенциарной науки. – М., 1923.–254 с.*
12. *Советское исправительно-трудовое право / за ред. Стручкова Н.А. – М., 1960. – 325 с.*
13. *Стручков Н.А. Курс исправительно-трудового права: Проблемы особенной части. – М.: Юрид.лит., 1985. – 255 с.*
14. *Стручков Н.А. Советская исправительно-трудовая политика и ее роль в борьбе с преступностью. – Саратов :Изд-во Саратов. Ун-та,1970. – 271 с.*

Ю.Ю. Азаров
викладач кафедри
економіко-правових дисциплін НАВС

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

У статті досліджуються особливості правового регулювання відносин у сфері забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій та напрямки підвищення його ефективності в умовах застосування програмно-цільової методології бюджетування.

Ключові слова: *громадська безпека, надзвичайна ситуація, бюджетна програма.*

В статье исследуются особенности обеспечения общественной безопасности в условиях чрезвычайных ситуаций и направления организационно-правового обеспечения повышения её эффективности в условиях применения программно-целевой методологии бюджетирования.

Ключевые слова: *общественная безопасность, чрезвычайная ситуация, бюджетная программа.*

This article investigates the features of public safety in emergency situations and areas of organizational and legal support to improve its efficiency in the use of target-oriented budgeting methodology.

Key words: *public safety, emergency, budget program.*

Актуальність теми. Ефективність функціонування системи громадської безпеки різних умовах залежить від багатьох факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру, серед яких можна виділити характер загроз, особливості організаційно-управлінського механізму в сфері безпеки, узгодженість позицій щодо формування та реалізації державної політики забезпечення безпеки, склад, структура, завдання та функції системи забезпечення громадської безпеки, її окремих компонентів та їх взаємозв'язки, рівень інформаційно-аналітичного, науково-методичного, матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності системи забезпечення громадської безпеки, ефективність нормативно-правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із забезпеченням громадської безпеки, тощо. При цьому слід враховувати, що в умовах надзвичайних ситуацій кількість факторів та рівень їх впливу можуть зростати у геометричній прогресії.

Особливе місце серед вищевказаних факторів займає нормативно-правове регулювання функціонування системи забезпечення національної безпеки, складовою частиною якої є система громадської безпеки.

Предметом статті є законодавче забезпечення підвищення ефективності забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій.

Метою статті є виявлення основних напрямків підвищення ефективності правового регулювання відносин у сфері забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій за рахунок впровадження сучасних управлінських технологій.

Теоретичну основу дослідження становлять праці вітчизняних та зарубіжних вчених з фінансового та адміністративного права, а саме Д.А. Бекерської, А.І. Берлача, Л.К. Воронової, О.І. Деревчука, Р.А. Калюжного, В.В. Коваленка, А.Т. Ковальчука, В.К. Колпакова, О.Є. Користіна, О.В. Кузьменко, М.П. Кучерявенка, О.П. Орлюк, Л.А.Савченко, А.Г. Чубенка та інших.

Серед основних проблем нормативно-правового забезпечення зазначених систем, що знижують їх ефективність, науковці відмічають такі:

- неповнота чинної системи стратегічних документів, що визначає розвиток сфери забезпечення національної безпеки [8] (відсутність таких базових документів як Стратегія забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки, Концепція реформування системи цивільного захисту та суб'єктів забезпечення громадської безпеки в умовах НС тощо), відсутність чіткої ієрархії

- документів та їхнього взаємозв'язку, суперечливість деяких з них та наявність дублювання тощо;
- нечітке, неповне, нераціональне, а в деяких випадках і суперечливе визначення складу суб'єктів СЗНБ (наприклад, серед суб'єктів системи забезпечення національної безпеки – СЗНБ, що наведені в ст. 4 Закону України “Про основи національної безпеки України”, відсутні такі базові суб'єкти як Воєнна організація держави та сектор безпеки), їх функцій та завдань з забезпечення національної безпеки (особливо між Президентом України та Кабінетом Міністрів України, між іншими компонентами системи забезпечення національної безпеки);
- безсистемність, необґрунтованість, неузгодженість застосування понятійно-категорійного апарату (наприклад, нечіткість та суперечність поняття Воєнної організації держави, що офіційно визначено зразу у двох законах (дублювання), її складу, структури, місії та основних завдань, невизначеність взаємозв'язку з сектором безпеки; відсутність офіційного визначення сектору безпеки, його складу, структури, основних завдань, незважаючи на застосування цього поняття в Стратегії національної безпеки України та інших документах; відсутність визначення кризи (кризового стану, кризової ситуації та явища) у сфері забезпечення національної безпеки та комплексного огляду сектору безпеки тощо);
- неузгодженість за формою, процедурами, термінами, змістом стратегічних документів з розвитку системи забезпечення національної безпеки (СЗНБ) з загальнодержавною системою стратегічних документів з соціально-економічного розвитку, а також між собою (наприклад, суперечність закону “Про основи оборонного планування” таким законам як “Про державні цільові програми” та “Про Державне прогнозування та розробку програм економічного і соціального розвитку”);
- відсутність законодавчо визначеної системи та механізмів управління СЗНБ, насамперед такими її суб'єктами як Воєнна організація держави та сектор безпеки тощо [8].

Важко не погодитися з А.І. Семенченко з приводу того, що остання проблема вкрай важлива оскільки чинним законодавством не визначено головний суб'єкт управління ні Воєнною організацією держави, ні сектором безпеки [8]. Наслідком такої законодавчої невизначеності можна вважати фактично різновекторні процеси реформування системи цивільного захисту та забезпечення громадської безпеки в умовах НС. Крім того, організаційне підпорядкування Державної служби надзвичайних ситуацій (ДСНС) Уряду через Міністерство оборони України фактично вказує на його включення до сектору оборони, а не безпеки, що є принципово помилковим.

Цілком слушно відзначає О.М. Бідей, що забезпеченням правового режиму надзвичайного стану займається наразі тільки одна система органів – Міністерство внутрішніх справ України. Це міліція і внутрішні війська. Всі інші органи – Державна служба з питань надзвичайних ситуацій (раніше – МНС), у складі якого нині знаходиться пожежна служба та інші органи, що належать до інших міністерств (наприклад, охорони здоров'я) – займаються не забезпеченням режиму надзвичайного стану, а ліквідацією самої надзвичайної ситуації та її наслідків. У ряді випадків, МВС також займається ліквідацією надзвичайної ситуації – наприклад, у тих випадках, коли вона викликана масовими заворушеннями, спробою захоплення державної влади, насильницької зміни конституційного порядку тощо. У цьому вбачається специфіка завдань органів внутрішніх справ в умовах надзвичайного стану. З одного боку – це забезпечення його режиму, з іншого – безпосередня ліквідація надзвичайної ситуації [1].

Першим кроком на шляху підвищення ефективності правового регулювання забезпечення громадської безпеки, в тому числі в умовах НС, має стати розробка та прийняття Доктрини громадської безпеки України.

Зазначений документ повинен враховувати положення низки ключових документів стратегічного планування, насамперед Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», нової Стратегії національної безпеки і нової Воєнної доктрини України, а також сформульовані у Посланнях Президента України від 2010, 2011 і 2012 років головні напрями безпекової політики держави. В той же час, ні Стратегія, ні Доктрина, на відміну від аналогічних документів західних країн, не містять фінансового блоку, не базуються на відповідних фінансових і матеріальних розрахунках, отже, потребують додаткових документів, які б враховували фінансово-економічні умови їх реалізації [4].

У запропонованій нами Доктрині громадської безпеки України фінансовий блок має бути відображений з урахуванням вимог програмно-цільової методології, за такою логічною схемою: очікувані результати – якісні та кількісні показники виконання – заплановані обсяги фінансового забезпечення – соціально-економічний ефект. Крім того, у зазначеному документі повинні бути чітко розмежовані поняття суспільної, громадської, державної та особистої безпеки. Крім того, слушною є позиція російських фахівців щодо доцільності визначення функцій судів та органів прокуратури в розглянутій сфері. У зв'язку з цим обґрунтованою є пропозиція встановити в нормах Доктрини громадської безпеки функції судів з розгляду і вирішення правових конфліктів, що виникають у різних сферах адміністративно-правового та кримінально-правового забезпечення громадської безпеки (економічної, дорожньої, пожежної і т.д.), а також функцію органів прокуратури по здійсненню загального нагляду за діяльністю законодавчих та виконавчих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів управління комерційних і некомерційних організацій із забезпечення особистої, громадської та державної безпеки [7].

Крім того, важливим елементом Доктрини громадської безпеки має стати оцінка ефективності діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення громадської безпеки, яка не буде об'єктивною, доки ця діяльність здійснюється не на концептуальній основі. У Доктрині також повинні знайти відображення сучасні та перспективні загрози громадській безпеці та концептуальні заходи по їх виявленню та нейтралізації.

Важко не погодитися з тим, що моніторинг і прогноз надзвичайних ситуацій та кримінальної ситуації в країні з усією очевидністю показують, що проблеми забезпечення громадської безпеки давно вийшли за рамки вузьковідомчих. Тому прийняття Доктрини громадської безпеки як політико-правового акту в даний час є вкрай необхідним та може сприяти вирішенню таких теоретичних та прикладних задач:

- усвідомлення місця громадської безпеки в системі національної безпеки;
- розмежування національної, військової, громадської та інших видів безпеки;
- визначення ключових точок, в яких перетинаються функції, завдання та повноваження збройних сил, органів внутрішніх справ, сил цивільного захисту, внутрішніх військ та інших суб'єктів забезпечення національної безпеки [7].

Крім того, Доктрина громадської безпеки могла б послужити сучасної політико-юридичною базою для розвитку законодавства в галузі забезпечення національної безпеки та ліквідувати існуючі правові прогалини у правовому регулюванні взаємодії відповідних суб'єктів правоохоронної діяльності (Прокуратури, судових органів, МВС, СБУ, ДСНС, Міноборони, Мін'юсту та інших). Так, з урахуванням багатоплановості проблеми, під час оголошення надзвичайного стану в Україні, до ліквідації надзвичайної ситуації та забезпечення режиму надзвичайного стану залучається не одне, а більше міністерств, а також місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Це обумовлює необхідність дуже тонкого і детального правового регулювання їх взаємодії та розмежування компетенції. Аналіз Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» показує необхідність більш докладного законодавчого опису цих моментів. Також необхідним є введення одноосібного централізованого управління діяльності зазначених суб'єктів в умовах надзвичайного стану [1].

При цьому слід враховувати, що правоохоронні органи, які безпосередньо забезпечують громадську безпеку, залишаються однією з найменш реформованих структур сектору безпеки [6].

Структурні перетворення негативно впливають на рівень ефективності забезпечення громадської безпеки в цілому та в умовах НС зокрема. Крім того, вони не відповідають змісту розроблених у попередні роки програмних документів з питань реформування сектору безпеки. Так, у 2005-2007рр. реформування МВС цілком обґрунтовано розглядалось як складова процесу реформування всіх правоохоронних органів. Відповідно, Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України, підготовлені у 2006р., передбачали виведення із структури СБУ і прокуратури підрозділів досудового слідства та передачу їх повноважень до МВС та інших правоохоронних органів. Також до МВС мали перейти функції прикордонної поліції, забезпечення пожежної, техногенної безпеки, охорони праці, охорони лісових і водних ресурсів. Концепція реформування кримінальної юстиції (2008р.) передбачала перетворення у сфері кримінально-процесуального законодавства та інституційні зміни. Відповідно до цього документу до МВС мали відійти функції цивільного захисту населення.

Однак, заходи, передбачені названими документами, в повному обсязі реалізовані не були. Спроби системного, послідовного реформування виявилися невдалими – внаслідок чого ОВС зазнали серйозних іміджевих втрат. Нереформована міліція викликала невдоволення суспільства та відповідну реакцію керівництва держави [5].

Намагаючись подолати проблеми і труднощі, керівництво МВС у 2010-2012 рр. здійснювало процес «самореформування», яке стосувалося скорочення штатів, ліквідації різноманітних диспропорцій і викривлень у структурно-штатній організації (наприклад, співвідношення між керівними та рядовими посадами, між керівним та оперативним складом). Так, упродовж 2011р. було скасовано 50% генеральських посад, здійснювалося скорочення центрального апарату МВС, змінювалися назви та підпорядкованість структурних підрозділів, але – як і раніше – корупція, плінність кадрів, порушення прав людини негативно впливали на стан роботи, імідж відомства. Керівництво МВС визнає наявність серйозних проблем і досить чітко формулює першочергові завдання для підлеглих. Таким чином, проблема реформування ОВС і правоохоронних органів у цілому залишалася актуальною [5].

Наразі вітчизняне законодавство регулює окремі сфери громадської безпеки (безпеку дорожнього руху, пожежну безпеку, безпеку проведення футбольних матчів тощо). В той же час, відсутні норми, присвячені врегулюванню питань забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій. Зокрема, у Кодексі цивільного захисту України передбачено, що ліквідація надзвичайних ситуацій включає організацію і управління роботами з локалізації та ліквідації надзвичайної ситуації, локалізацію і гасіння пожеж, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя у районі виникнення надзвичайної ситуації та місцях тимчасового розміщення постраждалого населення, життєзабезпечення постраждалого населення, забезпечення громадського порядку тощо [3]. Водночас, відсутні будь-які норми, присвячені безпосередньо питанням забезпечення громадської безпеки. На нашу думку, нагальною потребою сьогодення є внесення відповідних змін до Кодексу цивільного захисту, у якому слід сформулювати легальне визначення громадської безпеки в умовах надзвичайної ситуації як стан захищеності життєво важливих інтересів суспільства, сконцентрованих у його матеріальних і духовних цінностях, від джерел небезпеки природного або техногенного характеру, за якого забезпечується запобігання загрозам заподіяння шкоди такими джерелами небезпеки або мінімізації їх деструктивного впливу за рахунок проведення заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації. Крім того, у цьому нормативно-правовому акті мають бути чітко розмежовані завдання і функції суб'єктів системи цивільного захисту щодо забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій.

З метою усунення прогалин чинного законодавства пропонуємо розширити перелік завдань міліції, наведений у статті 2 Закону України “Про міліцію”. Серед цих завдань, на нашу думку, має бути визначено “Реалізація функції цивільного захисту шляхом організації попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціально-політичного характеру та забезпечення режиму надзвичайного стану у разі його оголошення”.

Крім того, потребують корегування п. 15 ч.1 ст. 10 ЗУ «Про міліцію», відповідно до якого обов’язком міліції є «повідомляти відповідним державним органам і громадським об’єднанням про аварії, пожежі, катастрофи, стихійне лихо та інші надзвичайні події, вживати невідкладних заходів для ліквідації їх наслідків, врятування людей і подання їм допомоги, охорони майна, що залишилось без нагляду». Зазначена норма, на нашу думку, має бути викладена у такій редакції: обов’язком міліції є «забезпечення оперативного реагування на пожежі, катастрофи, стихійне лихо та інші надзвичайні події, вжиття невідкладних заходів для ліквідації їх наслідків, рятування людей і подання їм допомоги, охорони майна, що залишилось без нагляду, забезпечення громадської безпеки в умовах надзвичайних ситуацій та координація роботи у цій сфері інших державних органів та недержавних організацій».

У Законі України “Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України” слід передбачити, що завданнями внутрішніх військ є участь в забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю; участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, сприяння забезпеченню відповідно до законодавства надзвичайних правових режимів (воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації) в разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

Крім того, фахівці у сфері забезпечення безпеки, як учені, так і практики, вважають, що для підвищення ефективності управління ризиками НС необхідно прискорити вирішення ряду назрілих проблем. Серед них найбільш важливими представляються наступні: розробка і прийняття державної стратегії зниження ризиків НС, яка має спиратися на науково обґрунтовану нормативно-правову базу; вдосконалення статистичного обліку НС природного, техногенного та соціального характеру, розробка сучасних методик оцінки ризиків, пов’язаних з природними та техногенними небезпеками, та їх застосування при прогнозуванні соціальних загроз [2]; формування системи управління ризиками НС, включаючи попередження подібних ситуацій і оперативне реагування на них; розробка методичних основ стратегічного та оперативного планування заходів щодо зниження ризиків НС; розвиток систем комплексного моніторингу ризиків НС; подальше вдосконалення державної політики щодо збереження та розвитку існуючого потенціалу системи цивільного захисту та її матеріально-технічної бази, включаючи створення резервів на випадок НС в умовах мирного і воєнного часу; узагальнення та поширення досвіду світової спільноти з управління ризиками [2].

Відзначимо, що формування ефективного механізму прогнозування та оцінки ризиків виникнення НС в кінцевому рахунку безпосередньо визначатиме пріоритети бюджетного планування видатків у цій сфері та результативність використання коштів на заходи, спрямовані на забезпечення цивільного захисту та громадської безпеки в умовах НС.

Список використаної літератури

1. Бідей О.М. *Адміністративно-правове забезпечення діяльності ОВС за умов надзвичайного стану* [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Бідей Олександр Миколайович ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2011. – 16 с.
2. Доктринальные основы деятельности органов внутренних дел по обеспечению общественной безопасности в современных условиях. – Тезисы доклада начальника ВНИИ МВД России доктора юридических наук, профессора генерал-майора милиции С.И. Гирько на выездном заседании Секции по актуальным проблемам нейтрализации внутренних угроз национальной безопасности научного совета при Совете Безопасности Российской Федерации по теме «Методология и методика обеспечения правоохранительными органами общественной безопасности. Критерии оценки эффективности их деятельности». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index-181334.html>
3. Кодекс цивільного захисту – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/content/reg_acts.html
4. Литвиненко О. Система управління сектором безпеки України: модернізована модель радянського зразка / Альманах сектору безпеки України – 2012. – К.: Центр Разумкова. – 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/Almanakh_bezpeky_fnl.pdf
5. Маркєєва О. Актуальні питання реформування органів внутрішніх справ у контексті реформування сектору безпеки України/ Альманах сектору безпеки України – 2012. – К.: Центр Разумкова. – 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/Almanakh_bezpeky_fnl.pdf
6. Мельник О., Сунгуровський М. Сектор безпеки контексті загального суспільно-політичного розвитку України / Альманах сектору безпеки України – 2012. – К.: Центр Разумкова. – 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/upload/Almanakh_bezpeky_fnl.pdf
7. Позднышов А.Н. *Институт государственной службы в сфере обеспечения общественной безопасности: теоретико-методологические проблемы*. – Диссертация на соиск. науч. степени д.ю.н. – Рукопис. – М. –

2003. – 402 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.disserscat.com/content/institut-gosudarstvennoi-služby-v-sfere-obespečeniya-obščestvennoi-bezopasnosti-teoretik#ixzz2K0jAWibZ>

8. Семенченко А.І. Ефективність державного управління у сфері забезпечення національної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://defpol.org.ua/site/index.php?option=com_content&view=article&id=89:2009-09-09-13-53-13&catid=55:arhivvoenpolitika&Itemid=58

УДК 330.322.54

І.В. Петрик

к. е. н., доцент,

Львівський університет бізнесу та права

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статті досліджено проблеми та перспективи збільшення інвестиційного капіталу України. Проведено аналіз джерел фінансування інвестицій та запропоновані шляхи залучення інвестиційного капіталу.

Ключові слова: *інвестиційний капітал, інвестиційна політика, зовнішні інвестиції, підприємство, джерела фінансування.*

В статье исследованы проблемы и перспективы увеличения инвестиционного капитала Украины. Проведен анализ источников финансирования инвестиций и предложены пути привлечения инвестиционного капитала.

Ключевые слова: *инвестиционный капитал, инвестиционная политика, внешние инвестиции, предприятие, источники финансирования.*

The problems and prospects for increasing investment capital of Ukraine are investigated in the article. The sources of investment financing and the ways of attracting investment capital are analyzed.

Key words: *investment capital, investment policy, foreign investment, enterprise, funding sources.*

Постановка проблеми. Потреба у розвитку інвестиційної бази зумовлена повільними темпами зростання економіки та перешкодами у розвитку вітчизняного підприємництва. Саме активна інвестиційна політика дасть змогу реалізувати довгострокові стратегічні цілі економіки держави, застосувати найсучасніші досягнення науково-технічного прогресу в різних галузях економіки. Високі темпи розвитку економіки в значній мірі залежать саме від високоприбуткових інвестиційно-інноваційних проєктів, що сприяють забезпеченню прибутковості підприємств та соціальної сфери, а також, надходження коштів до державного бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державна політика у сфері інвестицій здійснюється Кабінетом Міністрів України через Національний Банк України і регулюється Верховною Радою України.

Інвестиційні процеси в Україні регулюються законами України «Про інвестиційну діяльність» [6], «Про режим іноземного інвестування» [7], Господарським кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.

Проблеми інвестиційної діяльності досліджували українські вчені, такі як В.Г. Бодров [1], П.Ю. Буряк [2], О.А. Кириченко [4] та інші.

Мета досліджень. Провести аналіз інвестиційної привабливості вітчизняної економіки та визначити перспективи збільшення капітальних інвестицій.

Виклад основного матеріалу. За останні роки, в результаті реалізації комплексу ринкових реформ та становлення конкурентного середовища для вітчизняних підприємств, спостерігаються позитивні зрушення в інвестиційній діяльності. Для забезпечення постійного та ефективного інвестування слід створити сприятливі умови для розвитку інвестиційної інфраструктури, зокрема системи підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які б змогли працювати в інвестиційній інфраструктурі, умови для розвитку комерційних та некомерційних структур, які би надавали консалтингові, посередницькі та інформаційні послуги у сфері інвестування та стратегії управління коштами [5, с 70-71].

Важливу роль в інвестиційній діяльності відіграє держава. Саме держава на державному та місцевому рівнях повинна підтримувати вітчизняну економіку, а також сприяти залученню інвестицій із інших капітальних джерел. Аналіз інвестиційної діяльності суб'єктів господарської діяльності різних форм власності за 2002-2013 роки відображає позитивні зміни в напрямі збільшення частки інвестицій в основний капітал держави. Однак у цілому умови реформування відносин власності та проблемні питання перехідної економіки потребують ґрунтовного аналізу та оцінки майбутніх перспектив, а також можливостей покращення інвестиційної ситуації у майбутньому [2, с. 121-124].